

ISBN: 978-618-5924-07-2

ΕΥΖΩΝΕΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΕΥΖΩΝΕΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Επάνω: Το τσαρούχι των Greece is for Lovers, από ξύλο ελιάς (2012). Φωτογράφος: Νίκος Αλεξόπουλος.

Αριστερά: Η πορσελάνινη φούστα που δημιούργησε ο κοσμηματοποιός Γιάννης Σεργάκης σε συνεργασία με την κεραμίστρια Έλλη Σοφianoπούλου.

τη φιλοσοφία και το αγγλικό θέατρο έως την ερωτική καντάδα για να περιγλάσουν τους εχθρούς.

Φουστανέλες και τσαρούχια σε πορσελάνες, T-shirts αλλά και καμβάδες

Μεταπολεμικά, και ενώ η ζωγραφική και η γλυπτική σταδιακά αναζητούν λύσεις στην αφαίρεση και την ανεικονική τέχνη, η φιγούρα του εύζωνα μπαίνει κατά έναν τρόπο στη σκιά. Δεν συμβαίνει, όμως, το ίδιο και με το ντιζάιν. Τη δεκαετία του '60, η ποποποιία Μεταξά κυκλοφορεί μια φιάλη σε σχήμα εύζωνα, ενώ αντίστοιχα η τουριστική αγορά κατακλύζεται από πορσελάνιους, υφασμάτινους και πλαστικούς τσολιάδες. Οι φούντες, τα τσαρούχια, η φουστανέλα και το φάριο, απαλλαγμένα σήμερα από την τουριστική τους ταυτότητα, τη ρετινιά της μαζικής παραγωγής και της

φτηνής ποιότητας, παραμένουν ψηλά στην προτίμηση των σύγχρονων δημιουργών, ζωγράφων και σχεδιαστών. Το αποδεικνύουν τόσο τα σχέδια με το προφίλ του εύζωνα της Deltakappadesign (Δήμητρα και Κατερίνα Τζίβελου) και τα τσολιαδάκια της akia της Μαρίας Κωνσταντινίδη, εφαρμοσμένα σε χριστουγεννιάτικες μπάλες, T-shirts και φακέλους αλληλογραφίας, όσο και ο πολύχρωμος *Εύζωνας* της εικαστικού Βασιλικής Κούκου.

Η στροφή σε μια πιο ευφάνταστη απόδοση των στοιχείων της ευζωνικής στολής αποτυπώνεται σίγουρα στο δοχείο-φάριο και στο προς παπιέ-τσαρούχι από ξύλο ελιάς που είχαν σχεδιάσει το 2012 οι Greece is for Lovers (Θάνας Καραμπάτσος, Χριστίνα Κοτσιλέλου), όπως και στο τσαρούχι από χαρτί συσκευασίας της εικαστικού Ηλέκτρας Σταμπούλου, από την έκθεση *Μύρια*

όσα (γ)ραμμένα, εν πανίον, που είχε διοργανώσει το 2021 το Λύκειο των Ελληνίδων. Ένα ακόμα παράδειγμα στην ίδια λογική, με αφορμή την επέτειο του 1821, είναι και η πορσελάνινη εκδοχή της φουστανέλας διά χειρός Γιάννη Σεργάκη και Έλλης Σοφianoπούλου, η οποία με τη στιλνότητα και την καθαρότητά της λειτουργεί ως υπόμνηση της θέσης που έχουν στην καρδιά μας οι εύζωνες. Στην ίδια υπενθύμιση στόχευε και η διαδραστική εγκατάσταση της Μαρίας Φραγκουδάκη *stand free*, η οποία είχε τοποθετηθεί εκείνη τη χρονιά στον πεζόδρομο της Ερμού, σε ευθεία γραμμή από τα φυλάκια της Προεδρικής Φρουράς, προσκαλώντας τον καθένα μας να «μπει» στη θέση του εύζωνα.

Κλείνοντας, καθένας συμπεραίνει ότι ο εύζωνας υπάρχει σε κάθε σπίτι, ζει μέσα σε οικογενειακά άλμπουμ, σε κιτρινωμένες εγκυκλοπαίδειες, σε πιατέλες,

κοσμήματα και ζωγραφικά έργα. Είναι δικός μας, προστάτης της πατρίδας, άτρωτος, αμετακίνητος αλλά και οικείος, όπως αποδεικνυε και η έκθεση που είχε προηγηθεί το 2020 στο Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών, με τίτλο *Εύζωνες*, σε οργάνωση της ΑΜΚΕ ΦΕΡΜΕΛΗ και επιμέλεια της ιστορικού τέχνης Ίριδας Κρητικού και του δημοσιογράφου Νίκου Βατόπουλου. Η εκθεσιακή αφήγηση είχε ενδιαφέρον, γιατί έκανε όλη τη διαδρομή από την υψηλή τέχνη στο craft και στη μόδα, καλύπτοντας όλους τους πιθανούς τρόπους που τον βλέπουμε αλλά και αποκαλύπτοντας τη σύγχυση που επικρατεί, συχνά, ανάμεσα στον λαϊκό φουστανελοφόρο της Επανάστασης του '21 και στο επίλεκτο σώμα στρατού· και ίσως τελικά αυτό να μην πειράζει, γιατί και ο εύζωνας «εκπορεύεται» αλλά και συνδέεται με τον φουστανελά. ♦

* Δημοσιογράφος στην *Καθημερινή*

Η εικαστική εγκατάσταση της Μαρίας Φραγκουδάκη *stand free* στον πεζόδρομο της Ερμού «ατενίζει» το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη. Φωτ: Χρήστος Παπαναστασίου Κόντος.